

uzvediba.lv

VEBINĀRS

GRUPU AGRESIJA

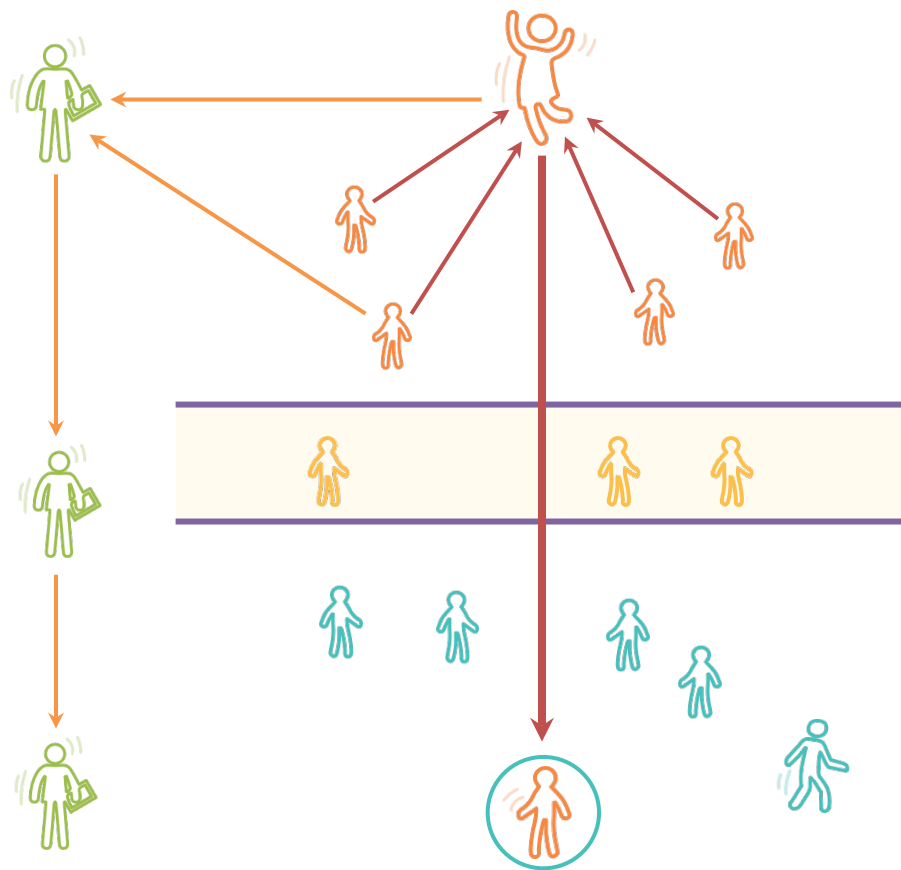
Līga Bērziņa

- Ir jārēķinās, ka pat pēc varmākas izņemšanas no grupas var grupu lomas nemainīties - negatīvā dinamika klasē saglabāsies, vienkārši citi bērni pārņems vardarbības īstenošanu, un attiecīgi individuālas pieejas atsevišķu bērnu uzvedības intervencē var nepalīdzēt.

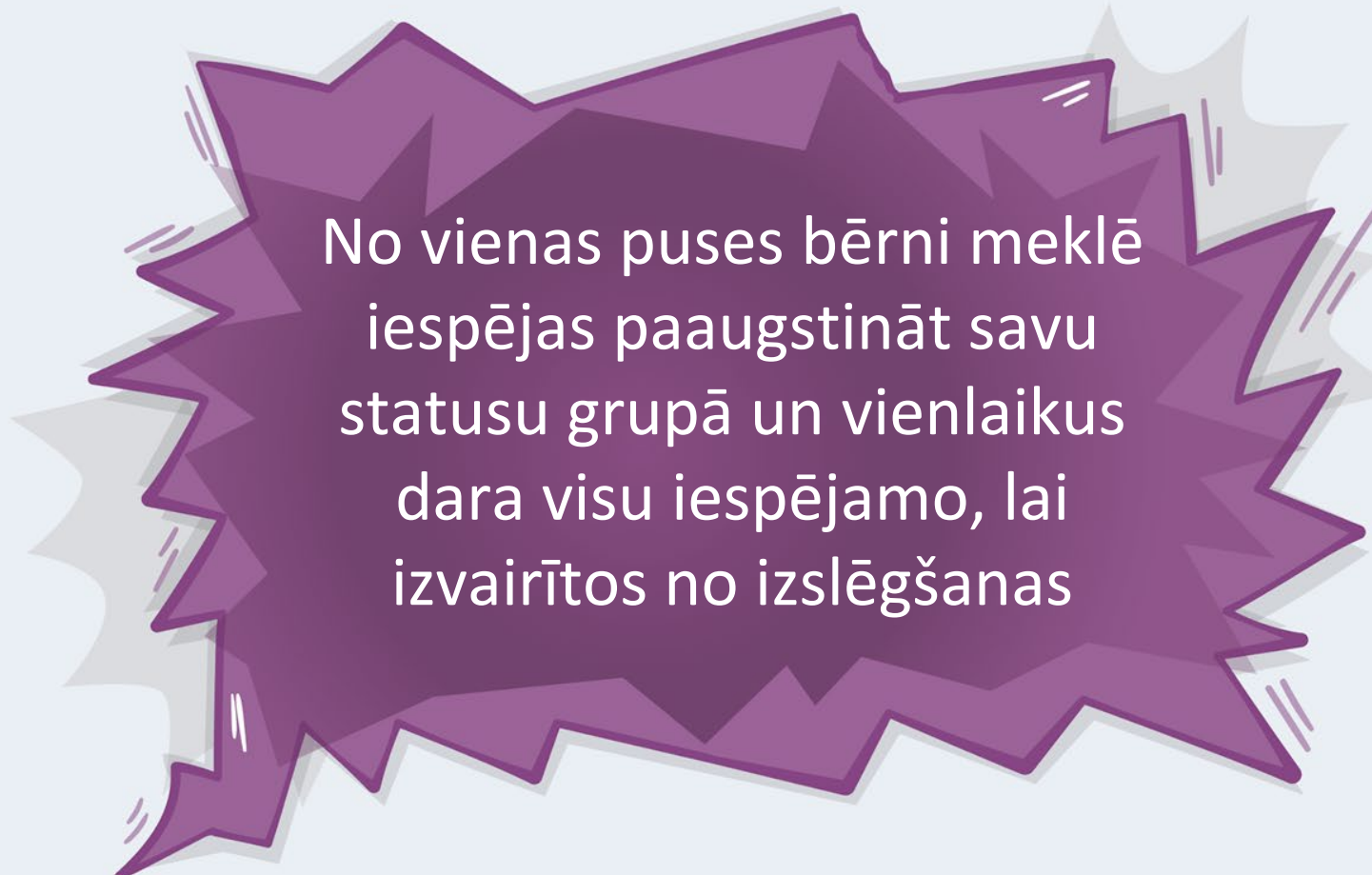
Zēns iesita
meitenei pa
seju!

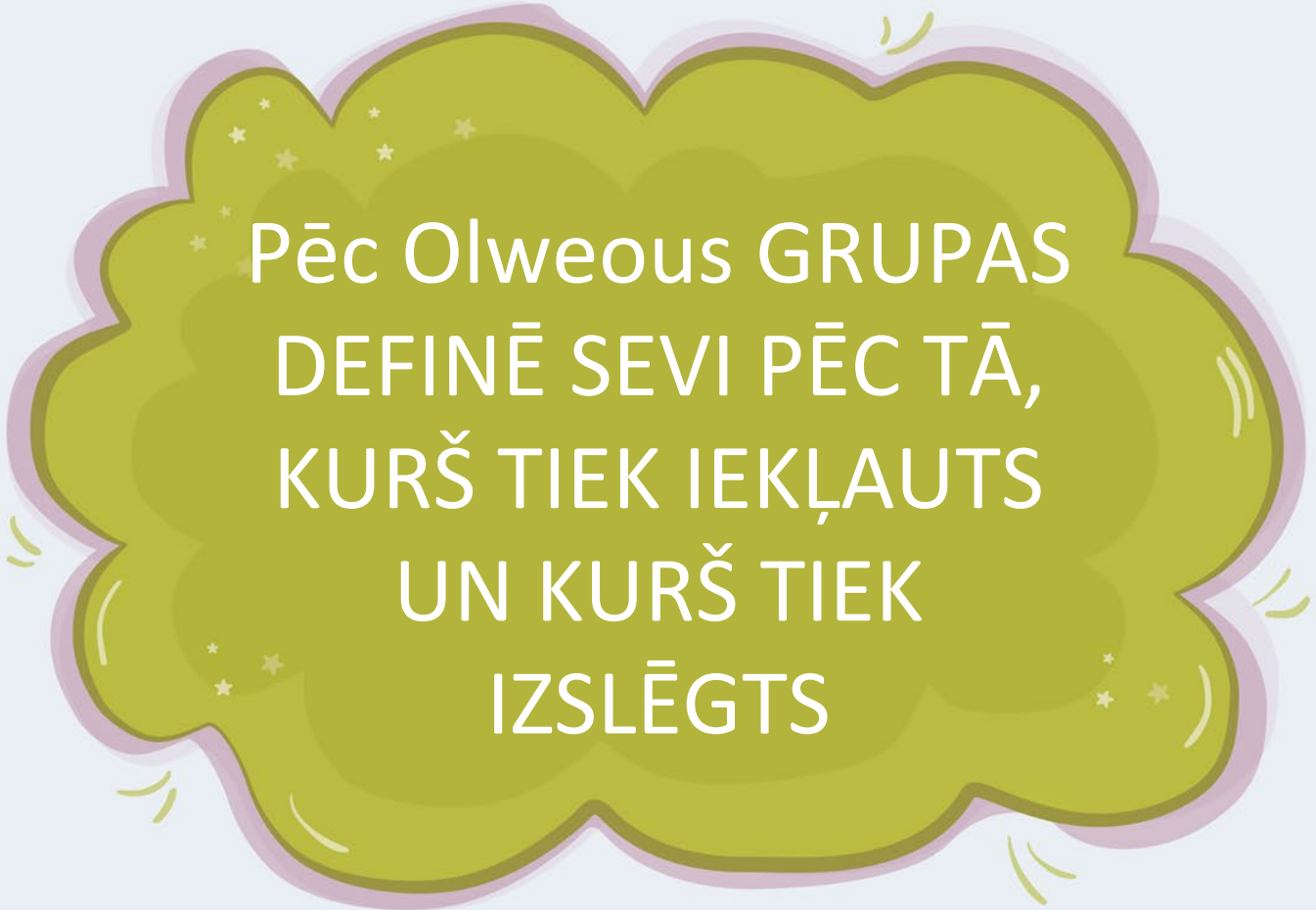

- Viens no bullinga centrālajiem mehānismiem ir trauksme no izstumšanas grupā, un nereti izstumšana parādās kā nicinājums, pazemošana, personas padarīšana par neredzamu, aprunāšana, mantu bojāšana, pazemojošu ziņu sūtīšana.
- Efekti, kas ir saistīti ar indivīda izslēgšanu no grupas, var būt pielīdzināmi pat fiziskas spīdzināšanas efektiem

Izslēgšana no grupas kā
sods

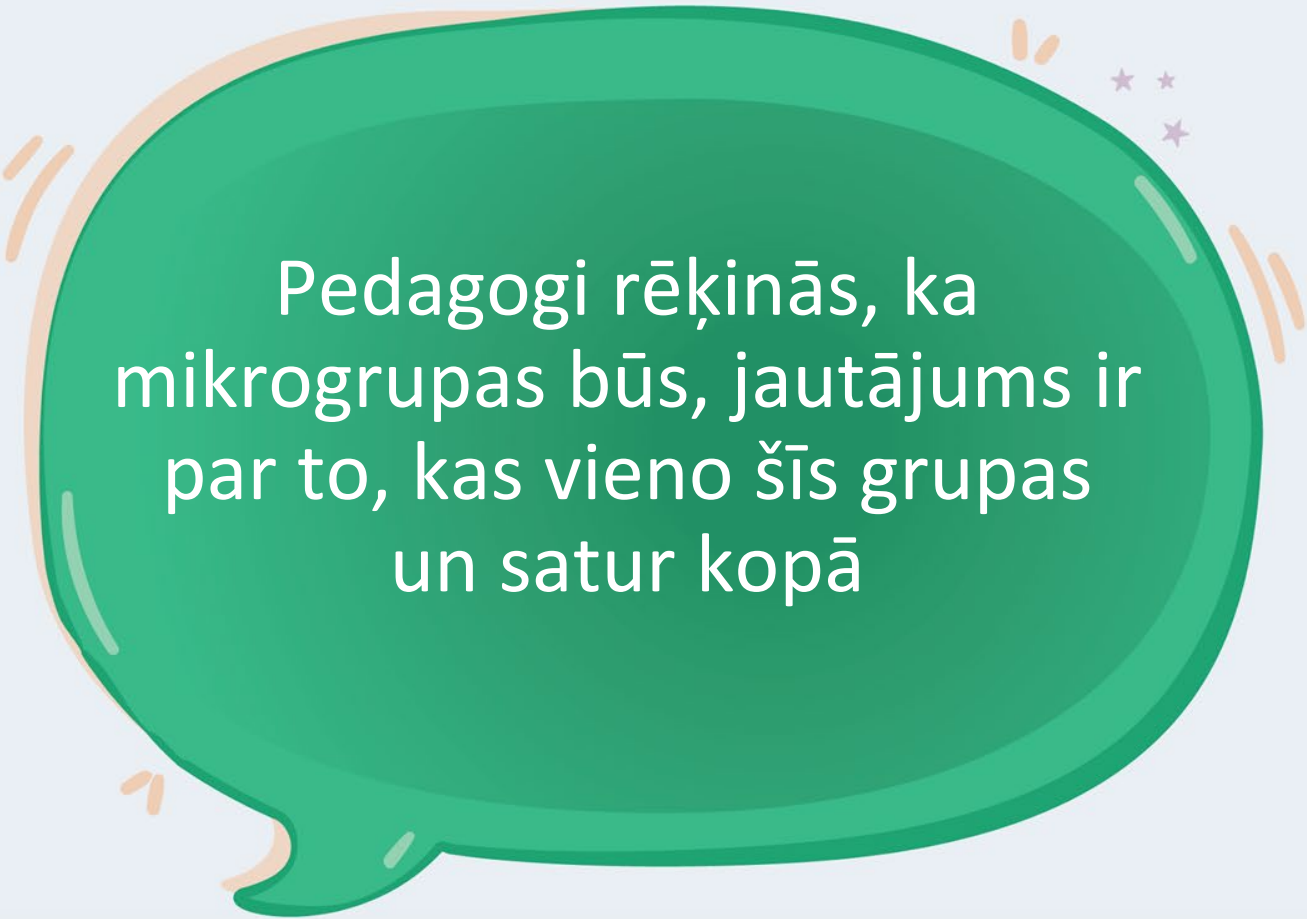

No vienas puses bērni meklē
iespējas paaugstināt savu
statusu grupā un vienlaikus
dara visu iespējamo, lai
izvairītos no izslēgšanas

Pēc Olweous GRUPAS
DEFINĒ SEVI PĒC TĀ,
KURŠ TIEK IEKĻAUTS
UN KURŠ TIEK
IZSLĒGTS

- Irving Janus's teorija saka, ka grupas sociālā ietekme aizved pie tā, ka grupa spēj īstenot daudz nežēlīgāku vardarbību nekā katrs tās atsevišķais loceklis
- Grupā indivīdi iegūst anonimitātes sajūtu, pieņem grupas normas un sasniedz piederības sajūtu (Heintz 2004: 10)
- Citas grupas tiek stereotipizētas, rodas aizliegumi tām pievienoties

Pedagogi rēķinās, ka
mikrogrupas būs, jautājums ir
par to, kas vieno šīs grupas
un satur kopā

Apstākļi, kas palīdz mikrogrupām veidoties

- Jauns klasesbiedrs
- Daudzi jauni klasesbiedri, piemēram, klašu apvienošana
- Speciālās vajadzības, atšķirīgs izskats
- Jauni pedagogi, bieža pedagogu maiņa
- Pārmaiņas
- Neskaidrība un nenoteiktība
- Spiediens no «augšas»
- Apdraudēta esošā sociālā hierarhija utt.

Kam pedagogs iedod varu un autoritāti?

Hierarhija

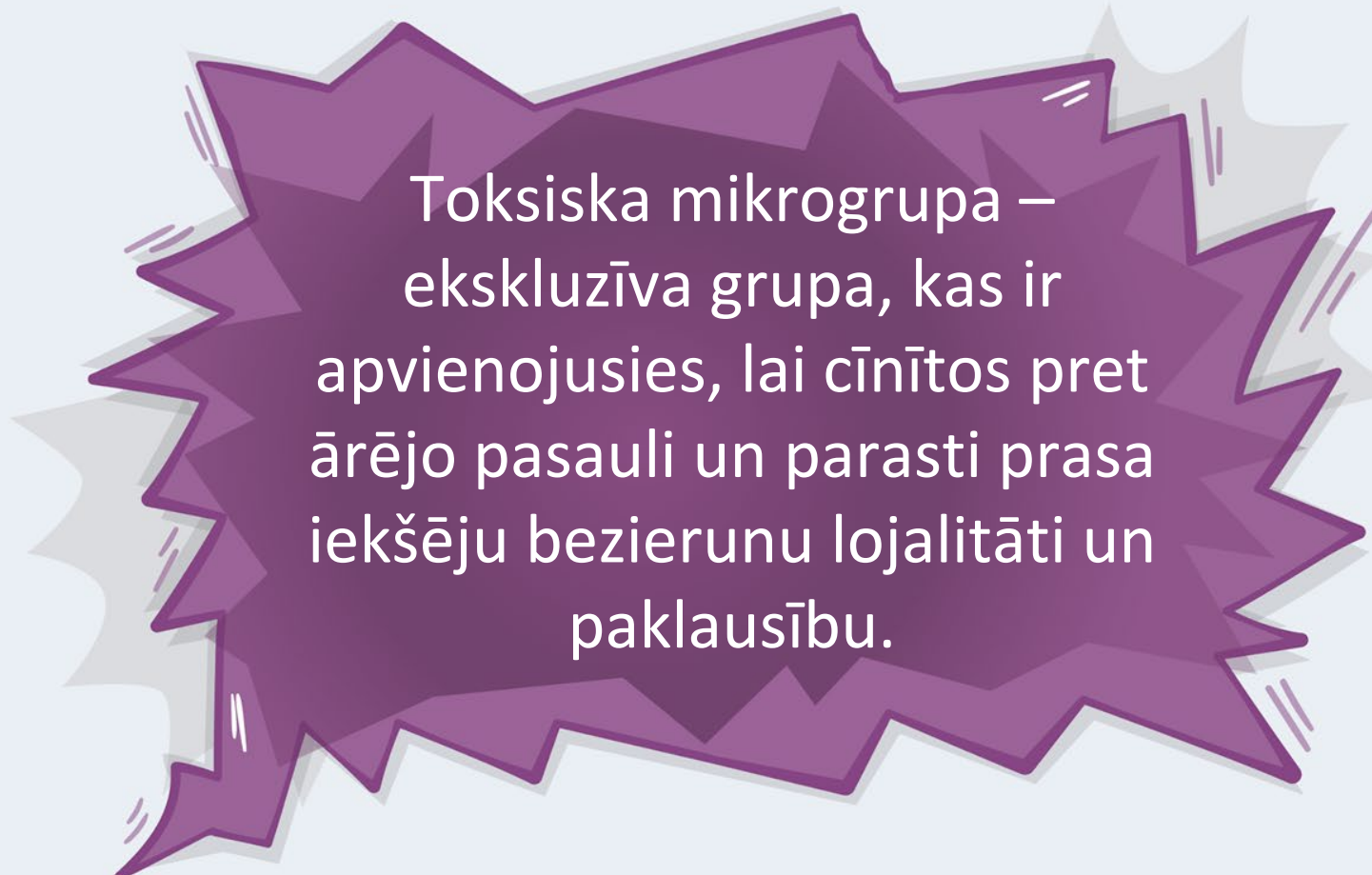
- Parasti arī pašā grupā ir hierarhija. Tas automātiski satur daudzus riskus, jo tā pieprasa, ka pēc palīdzības jāgriežas grupā
- Nereti grupa iemāca, ka attiecības jā saglabā visiem spēkiem, neskatoties uz to, kā pret tevi izturas
- Varmākas ar neformālo varu un harizmu spēj apvienot toksiskā mikrogrupā personas, kuras citos apstākļos būtu pat aizstāvējušas upuri

Ja bērns uzkāpj uz
pjedestāla, viņam būs
stress, ka viņu no
tā nogrūdīs.

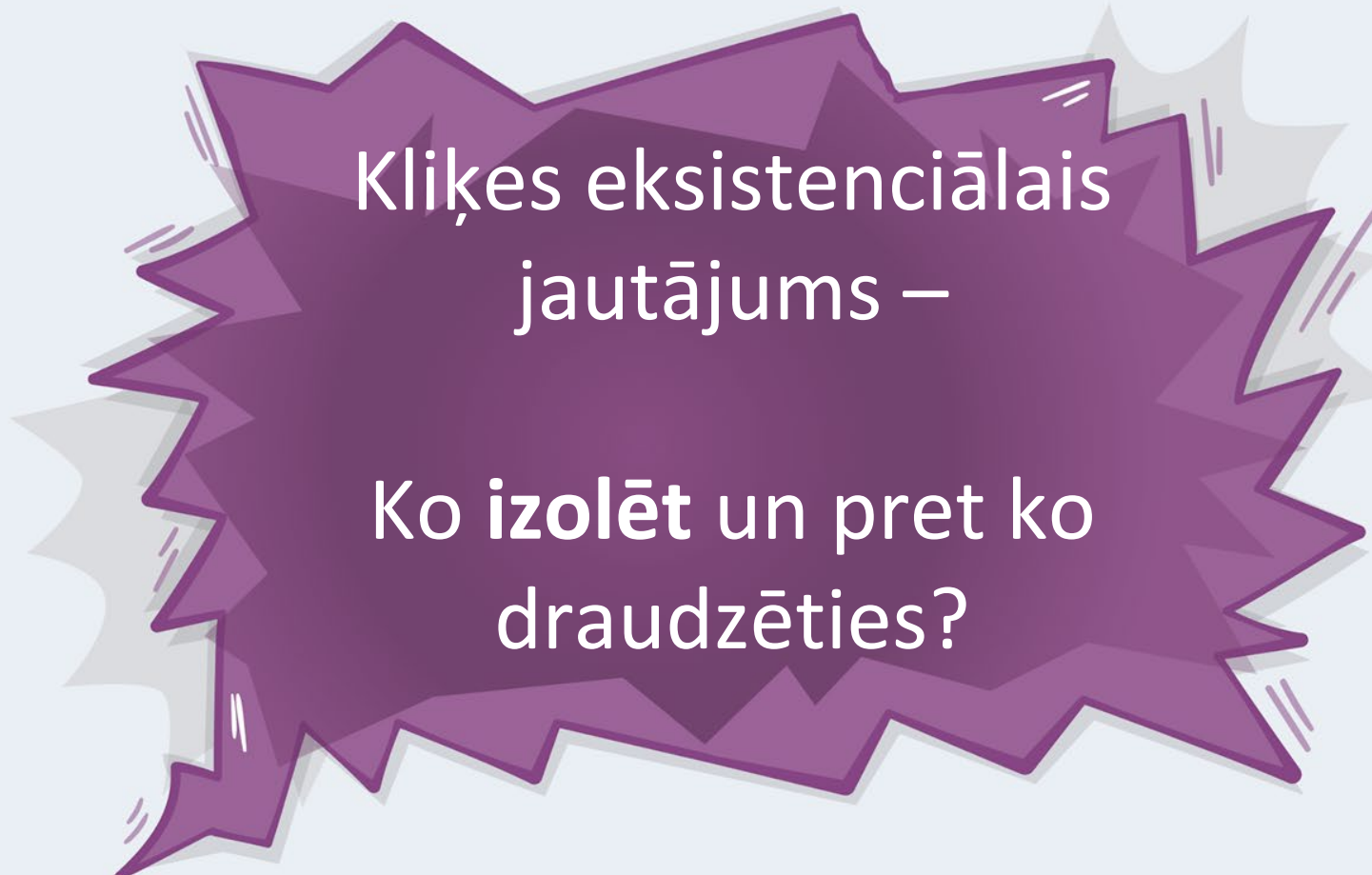
Tu nevari kontrolēt
to, ko nesaproti –
pieaugušie arī
ietekmē mikrogrupu
veidošanos

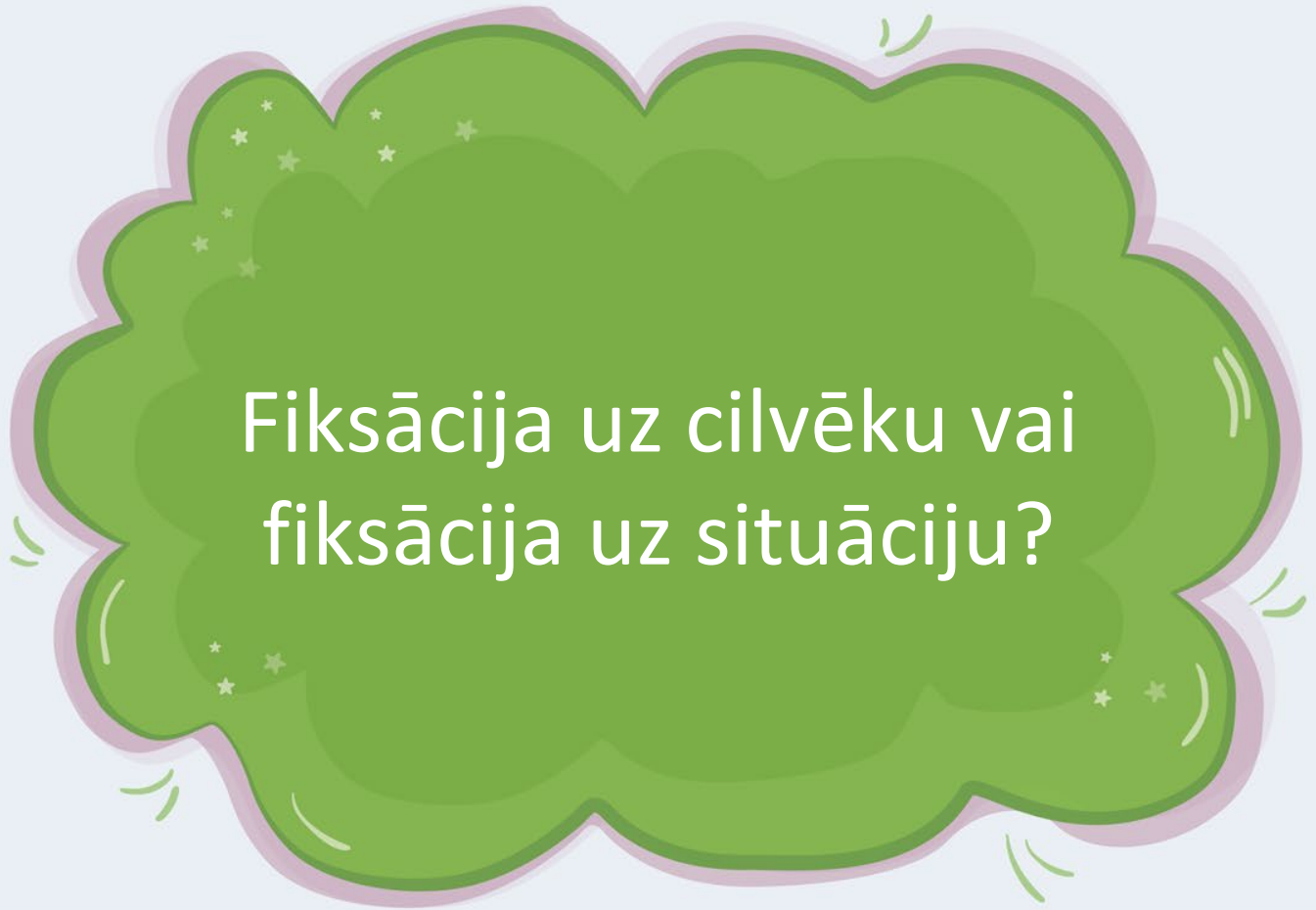
Toksiska mikrogrupa –
ekskluzīva grupa, kas ir
apvienojusies, lai cīnītos pret
ārējo pasauli un parasti prasa
iekšēju bezierunu lojalitāti un
paklausību.

- Mikrogrupas – tas parasti ir stāsts vai nu par drošību vai arī par rāpšanos augšup pa sociālā statusa kāpnēm
- Ir cilvēki, kuri nejūtas droši, kamēr nebūs akceptēti no kādām grupām. Viņiem piederības sajūta ir svarīgāka nekā tās grupas kvalitāte, kurai viņi izvēlas piederēt
- Daži grupas locekļi pat nepatīk viens otram

Kliķes eksistenciālais
jautājums –

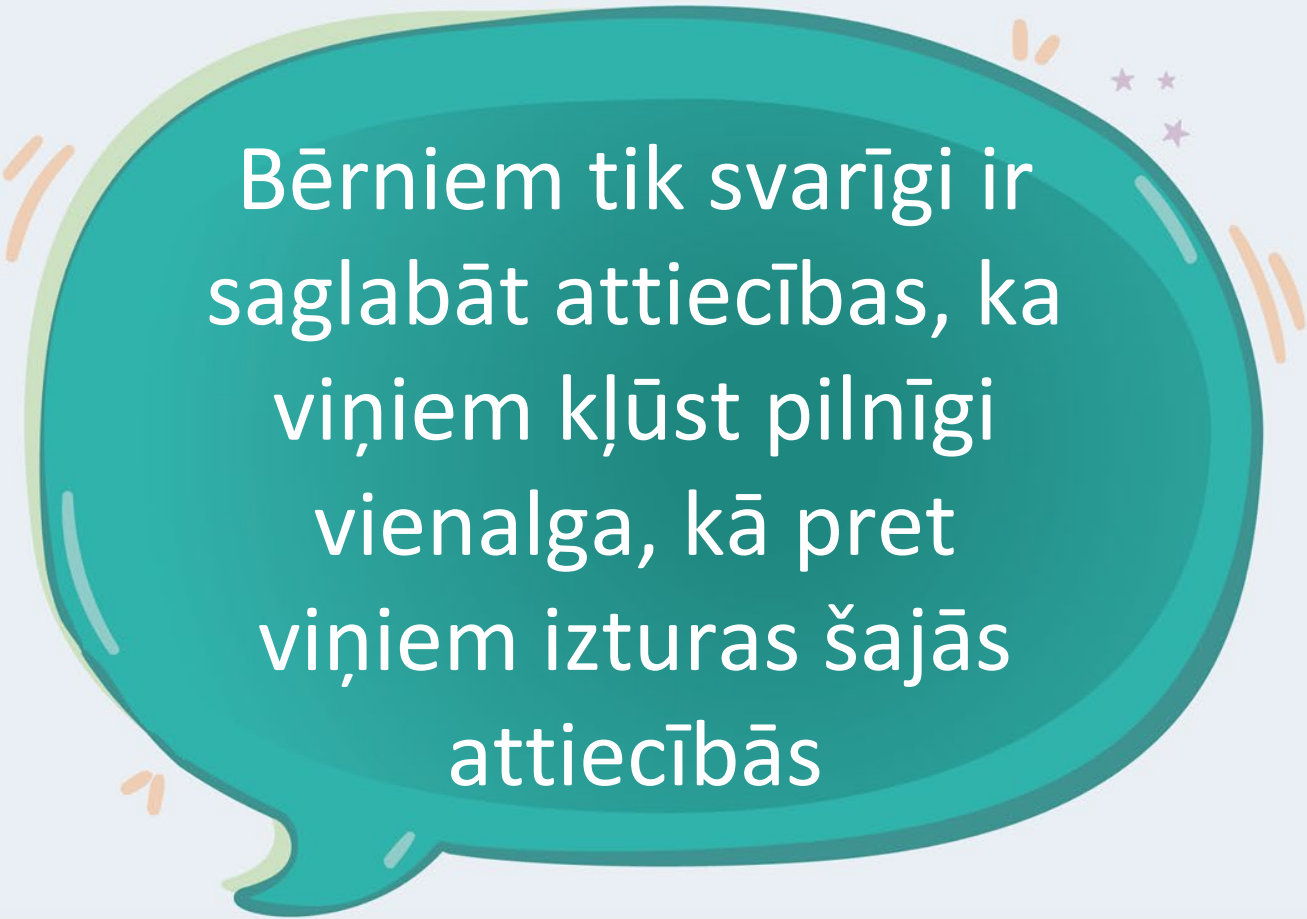
Ko izolēt un pret ko
draudzēties?

Fiksācija uz cilvēku vai
fiksācija uz situāciju?

Bērniem daudz svarīgāk
ir iederēties JEBKUR
nekā iederēties
“labā” grupā

Bērniem tik svarīgi ir
saglabāt attiecības, ka
viņiem kļūst pilnīgi
vienalga, kā pret
viņiem izturas šajās
attiecībās

Grupas dalībniekiem ir noteiktas formālās un neformālās lomas

Lomas nav statiskas, bērni var virzīties augšup
un lejup pa sociālo hierarhiju, ieņemt cita
lomu, izkrist no lomas, iestrēgt kādā lomā utt.

Tehniķis

Mierinātājs

Atgādinātājs

Tiesnesis

Reportieris

Dizaineris

**Kārtības
uzturētājs**

Padomdevējs

Jokdaris

Aizstāvis

Inovators

Attīstītājs

Utt....

- Cilvēki, kuriem ir piešķirtas lomas, parasti uzvedas ļoti atšķirīgi atšķirīgās sociālās situācijās, piemēram, agresors vienā un iztapīgais citā vidē
- Viņi var mainīt savu viedokli par darba uzdevumu dažādās vidēs

Nav nozīmes, vai grupā cilvēki izturas jauki viens pret otru.

- Nozīme ir grupas uzvedībai, brīdī, kad kāds grupā pārkāpj likumu vai ētikas normas.
- Kā grupa izturas pret cilvēku, kurš apšaubā kāda rīcību?
- Kā grupa izturas pret kādu, kurš ceļ trauksmi par notiekošo grupā?
- Kāda ir klusēšanas cena?
- Kāda ir kritiskās domāšanas cena?

Nerakstītie noteikumi pēc “subordinācijas”

- Kurš drīkst runāt;
- Par ko drīkst runāt;
- Kā runāt;
- Kas ar ko runā;
- **Kas kolektīvā tiek uzskatīts par svarīgu informāciju, zināšanām un patiesību**

Pazīmes, kam jāpievērš uzmanība:

- Retorika vardarbībā, iesaukas
- Acu skatiens un noskaņojums. Ne vienmēr var ticēt, ka viss ok
- Noslēgšanās
- Stāsta, ka viņu bieži pārtrauc, neļaujot pateikt sakāmo līdz galam,
- Neparasti aktīvs vai gluži otrādāk - «*Viss ok*».
- Mainās sekmes, nespēja koncentrēties
- Mainās ķermeņa atrašanās telpā – daudz atrodas ārpus grupām, iešana gar sienām, sēdēšana malā, viens pats

Brīdinājuma signāli retorikā

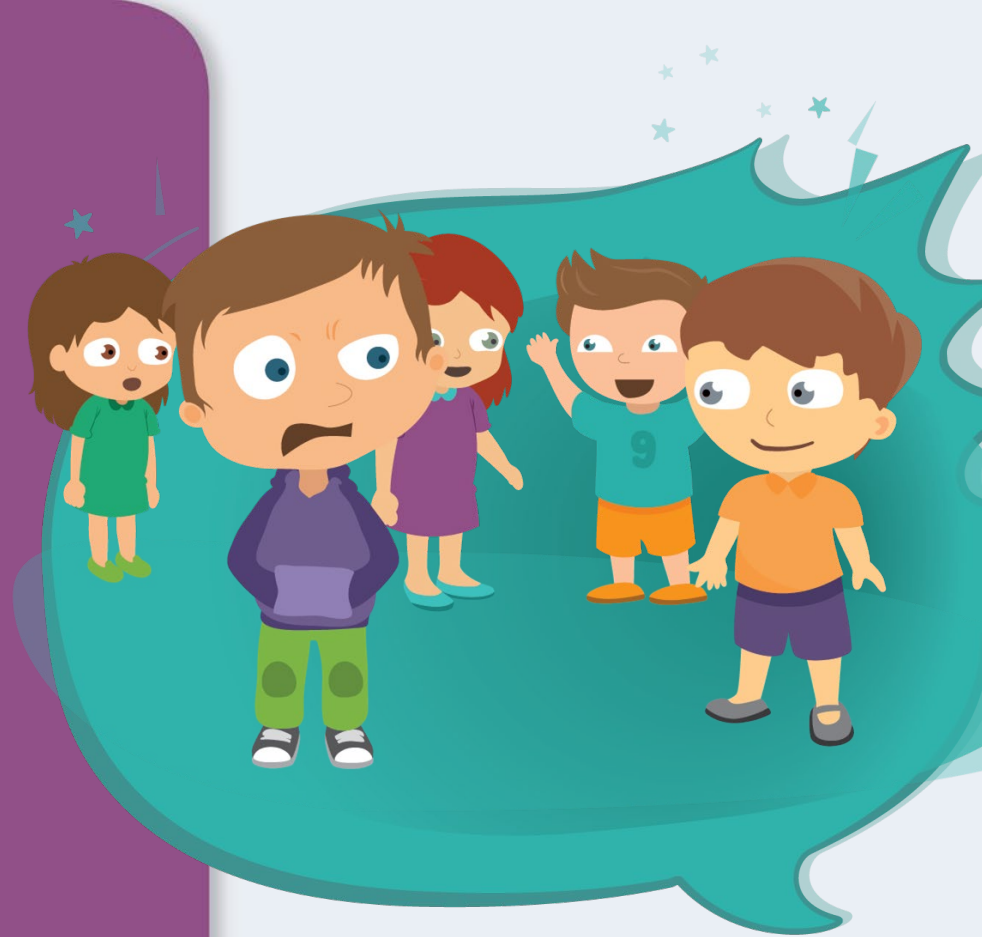
- *Es ar tevi nedraudzēšos,*
Es ar tevi draudzēšos, ja...
- Iesaukas
- *Ko tu lūri?*
- Piezīmes par izskatu, svaru, apģērbu
- *Sīkā, jauniņais*
- Sačukstēšanās
- Klusēšana un neskatīšanās virsū
- Pārtraukšana teikuma vidū, neļaušana pabeigt nevienu domu

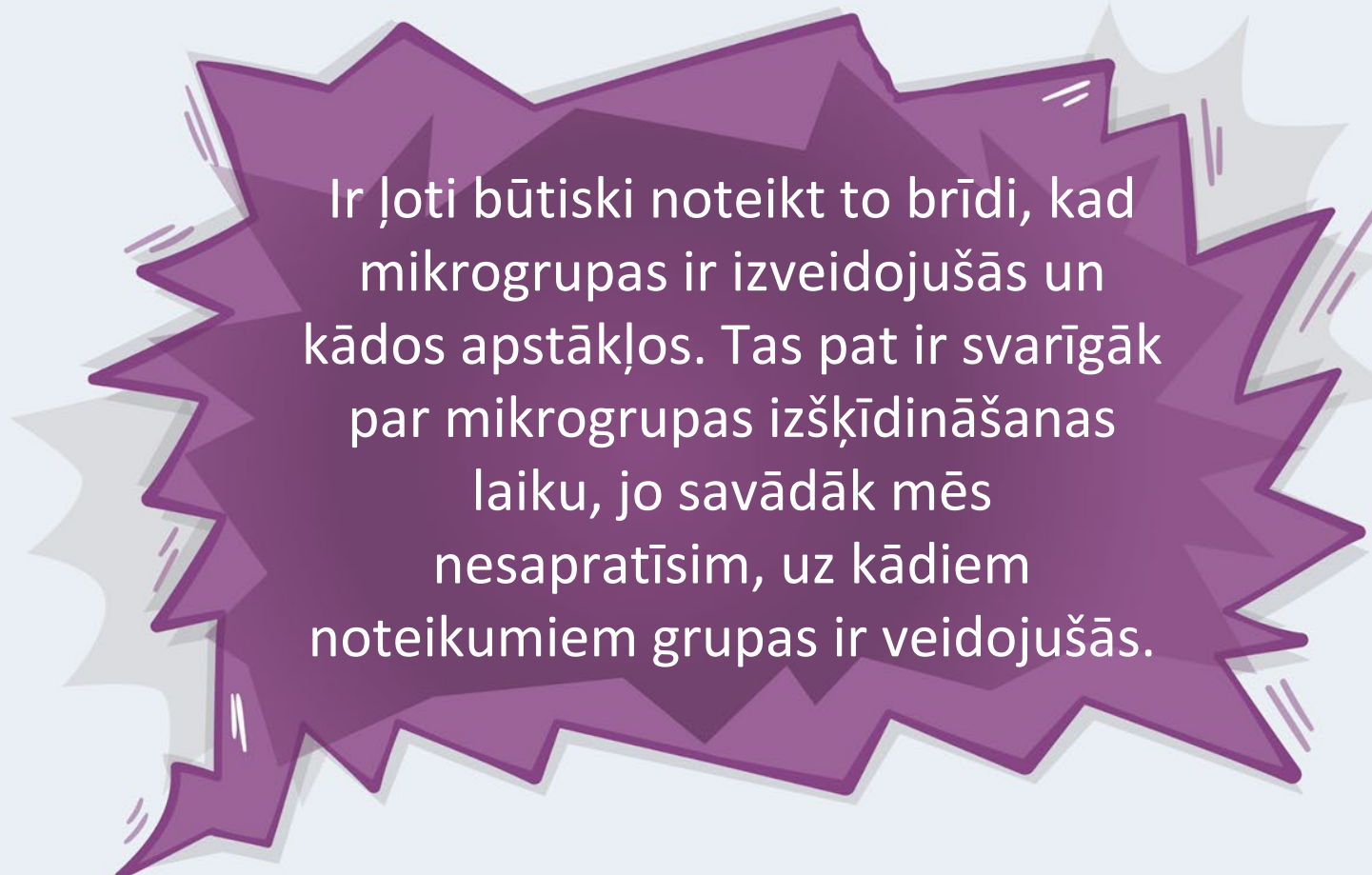

Ja bērns slikti panes
vientulību, garlaicību,
viņam izslēgšana no bara
nozīmē sociālu nāvi.

Klases dinamika

Ir ļoti būtiski noteikt to brīdi, kad mikrogrupas ir izveidojušās un kādos apstākļos. Tas pat ir svarīgāk par mikrogrupas izšķīdināšanas laiku, jo savādāk mēs nesapratīsim, uz kādiem noteikumiem grupas ir veidojušās.

Vara parādās retorikā

- Tu esi nekas bez manis!
- Man atliek tikai veikt vienu zvanu, un tu...
- Ja runāsi pretī, dabūsi mugurā no...
- Vai nu ar mums vai pret mums

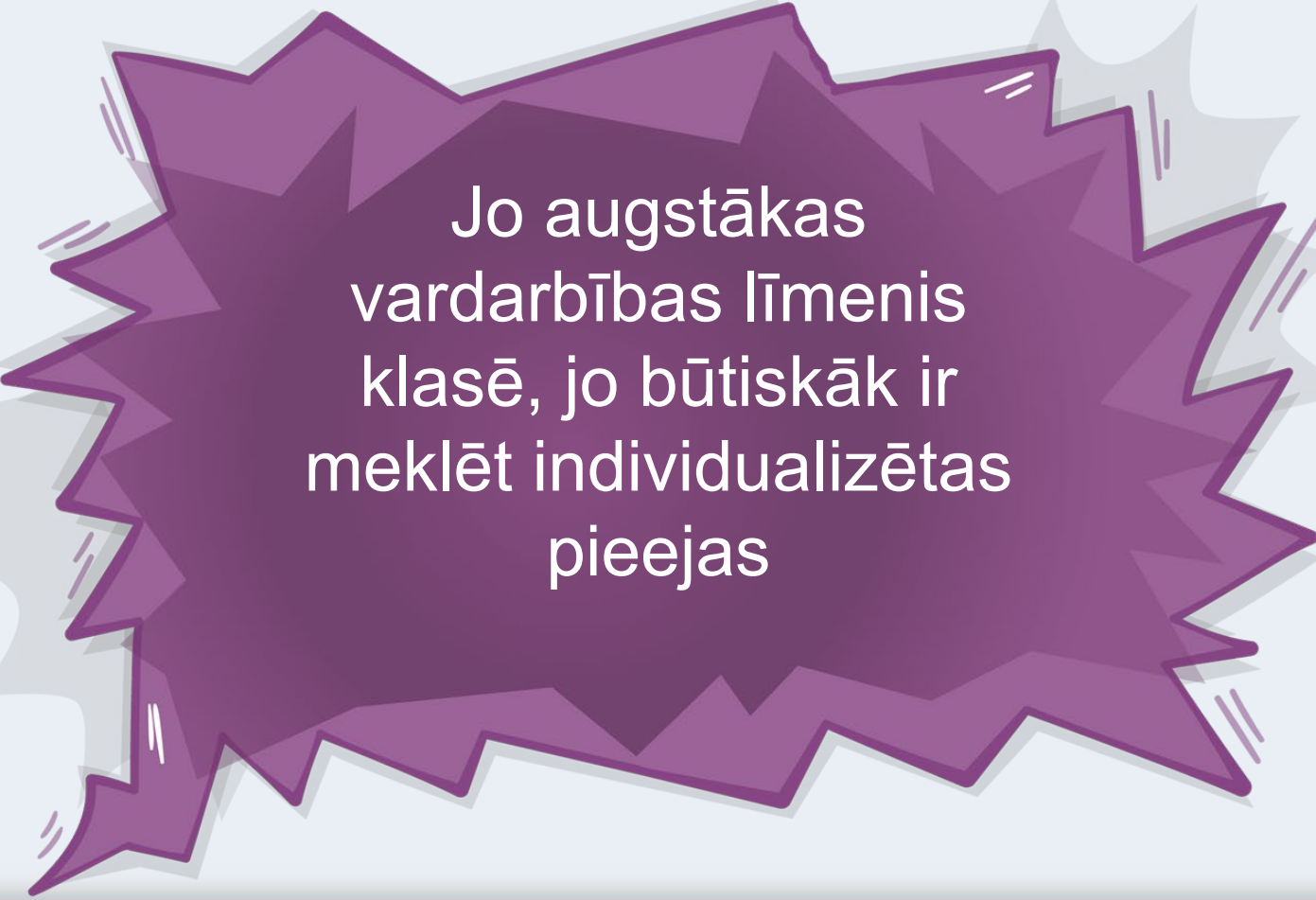

Ir būtiska atšķirība starp
vēlēšanos iekļauties grupā
un vēlēšanos iegūt
autoritāti grupā

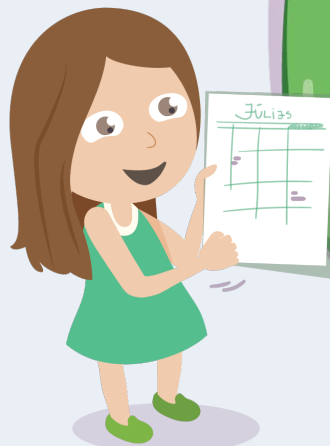

Kuri bērni ir visvairāk ietekmējami?

Akceptēti biežāk:	Akceptēti retāk:
Pozitīvi komunicējoši (draudzīgi utml.)	Pārtauc notiekošas aktivitātes, sarunas
Sociāli aktīvi	Atturīgi iesaistīties grupu aktivitātēs
Atsaucīgas uzvedības (atbild uz jautājumiem, piedalās grupu aktivitātēs utml.)	Agresīvas uzvedības

Jo augstākas
vardarbības līmenis
klasē, jo būtiskāk ir
meklēt individualizētas
pieejas

**Lai bērni ievērotu
noteikumus, pirmkārt,
vajadzīgs, lai
noteikumi būtu.**

3 2 1 0 -1 -2 -3 Mūsu kolektīva pasākumos ikviens ir gaidīts 3 2 1 0 -1 -2 -3	3 2 1 0 -1 -2 -3 Mūsu kolektīvā pieņemts palīdzēt, kad kādam iet grūtāk 3 2 1 0 -1 -2 -3
3 2 1 0 -1 -2 -3 Mēs esam jautri 3 2 1 0 -1 -2 -3	3 2 1 0 -1 -2 -3 Mūsu kolektīvā nav pieņemts meklēt vainīgo 3 2 1 0 -1 -2 -3
3 2 1 0 -1 -2 -3 Mums ir draudzīgas attiecības ar citām klasēm 3 2 1 0 -1 -2 -3	3 2 1 0 -1 -2 -3 Mēs zinām, ka par mums nesmsiesies 3 2 1 0 -1 -2 -3

Radiet drošu vidi

- Anonimitāte – anonīmas aptaujas, sūdzību kastītes
- Individuālas sarunas
- Klases klimata pētījumi
- Saglabājiēt konfidencialitāti gadījumu izskatīšanā

Kā radīt drošu atmosfēru?

- Kļūdīšanās kultūra
- Konfliktēšanas kultūra. Laužam mītus, ka
 - Konflikts ir nedrošs (pasaki paldies un nodrošini konfidencialitāti un pozitīvu atgriezenisko saiti)
 - Konflikti un debates ir zemē nomests laiks (risiniet ātri)
 - Konflikts tikai sabojās attiecības (Respektē citus viedokļus)

Veidojiet sarunas par to, kas patiešām notiek klasē

- Būs cilvēki, kas minimizēs notiekošo
- Būs cilvēki, kam būs maza nojausma, kas notiek organizācijā grupās un ārpus tām
- Cilvēki ārpusē parasti ļoti skaidri redz mikrogrupu dinamiku, bet cilvēki mikrogrupās reti nojauš savu ietekmi un reti interesējas par notiekošo ārpusē

Kāds paņēma bez atļaujas!

ES NOMIERINĀŠOS!

Atcerēšos
 kaut ko patīkamu.

ES DRAUDZĒŠOS!

Vienosimies.

ES RUNĀŠU!

Izrunāšos ar audzinātāju.

ES RĪKOŠOS!

Darīšu kaut ko citu.

NOMIERINĀŠANĀS STRATĒGIJAS

DARĪT CITAS LIETAS, KAS IEPIECIŅA

pievēršties hobijiem
spēlēt
sportot
lasīt
dejoj
īkšt puzli
sporta spēles
galdā spēles
ko vēl var darīt?

DOMĀŠANĀS STRATĒGIJAS

CENSTIES IZPRAST

situāciju
ricības motīvus
lēmumus
varbūt to nedarīja tāsi?
būbūt tas ir pāprātums?
ne tā uzvertis, izlasīsi?
ko vēl?

SASKARSME PRASMJU STRATĒGIJAS

JAUTĀT

"Kādej tu tā rīkoies?"
"Vai kāds tevi ir aizvainojis vai sadusmojis?"
"Kāda būtu piemērotāka rīcība?"
"Kā palīdzēt?"
"Ko tu vēlēies ar to pateikt?"
ko vēl varētu jautāt?

RĪCĪBAS STRATĒGIJAS

"PASAUĻĒ IR SVARĪGĀKAS LIETAS"

veidot attiecības un komunicēt ar cilvēkiem reālajā pasaulē
darīt kaut ko produktīvu un pozitīvu
pievēršties hobijiem
attīstīt jaunas prasmes
kas vēl?

NOMIERINĀŠANĀS STRATĒGIJAS

IZMANTOT POZITĪVUS APGALVOJUMUS PAR SEVI

neviens nav tiesību pazemot citus!
es spēju atrisināt problēmas!
tas mani nespēj "izsist no slīdēm"
ko vēl labu var pateikt par sevi?

DOMĀŠANĀS STRATĒGIJAS

IKVIENS VAR KĻŪDĪTIES

konstruktīva kritika palīdz
kas pozitīvs šajā situācijā?
par ko nedrīkst kļūst?
ko var iemācīties no kļūdām?
kas vēl?

SASKARSME PRASMJU STRATĒGIJAS

MEKLĒT KOMPROMISU

vienoties
draudzīgi sarunāt
izrunāt situāciju
pieidot
atvainoties
kā vēl var rast kompromisu?

RĪCĪBAS STRATĒGIJAS

IZDARĪT KAUT KO LABU

ritot
pikniku
sporta spēles
pagatavot vakariņas draugiem
kā vēl parupieties par sevi un citiem

NOMIERINĀŠANĀS STRATĒGIJAS

ATCERĒTIES PATĪKAMUS NOTIKUMUS

kas liek smaidīt
jautrus brīžus
plānotus notikumus nākotnē
ko vēl?

DOMĀŠANĀS STRATĒGIJAS

SAPRAST, KAS ĪSTI SATRAUC

vai emocijām ir reāls iemesls?
kas īsti sadusmo?
vai tas attiecas uz mani?
kāpēc tas aizvairo/aizskar?
vai tas ir tā vērts?
kas vēl?

SASKARSME PRASMJU STRATĒGIJAS

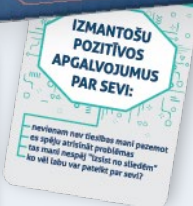
UZRAKSTĪT SAVU PIEREDZI

lai tā palīdzētu citiem
lai atrisinātu situāciju
lai izprastu apstākļus, notiekošo un situācijas gaitu
izsiņā
vēstulē
dienašrāmātā
forumā
citur

RĪCĪBAS STRATĒGIJAS

KONTROLĒT LAIKU

socialajos tīklos
datorspēles
internetā
komunikācijā
sarakstēs
kā vēl var kontrolēt laiku?

Kopīgi modelējiet situācijas un veidojiet lomu spēles

- Ko darīt, ja nevari atrast savu penāli
- Ko darīt, ja nevari atrast savu klasi
- Kā uzvesties dusmu brīžos
- Ko darīt, ja tevi pagrūž
- Ko darīt, ja esi uztraucies utt.

Bērni, kuriem ir labas problēmu
risināšanas prasmes, mazāk cieš
no vienaudžu vardarbības
izglītības iestādē un arī daudz
mazākā mērā paši realizē to

**Fokuss ir ne tikai
kontrolēt dusmas, bet
arī apgūt jaunas,
veiksmīgākas stratēģijas
situācijas risināšanai**

Palīdziet bērnam atpazīt dusmu un agresijas pazīmes, **runāiet par tām:**

- Sirds sāk sisties ātrāk
- Muskuļi saspringst
- Zobi tiek sakosti
- Rokas saspiestas kulakos
- Vēders griežas

Kāpēc nemainās mikrogrupas līderi

- Trūkst prasmju veselīgas popularitātes iegūšanai
- Bailes lūgt palīdzību
- Nevēlēšanās mainīt savu paštēlu
- Bailes no nepatikšanām
- Bailes, ka vājākie grupas locekļi atriebsies

Ar kādām problēmām bērni saskaras?

Kādās vidēs bērnam rodas problēmas?

Kādos diennakts, gadalaikos rodas problēmas?

Kādās situācijās?

Funkcionālā analīze

uzvediba.lv

datums _____ vārds _____ stunda _____

	1. stunda	starpbrīdis	2. stunda	starpbrīdis	3. stunda	starpbrīdis	4. stunda	starpbrīdis	5. stunda	starpbrīdis	6. stunda	starpbrīdis	7. stunda	starpbrīdis
PIRMDIENA														
OTRDIENA														
TREŠDIENA														
CETURTDIENA														
PIEKTDIENA														

-10 -9 -8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

F FIZISKĀ VARDARBĪBA **L** LIETU ATŅEMŠANA **E** EMOCIONĀLĀ VARDARBĪBA **A** AUTOAGRESIJA **I** IGNORĒŠANA **C** CITS

uzvediba.lv

datums _____ vārds _____ stunda _____

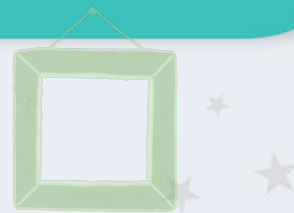
	PIRMDIENA	OTRDIENA	TREŠDIENA	CETURTDIENA	PIEKTDIENA
1. stunda					
starpbrīdis					
2. stunda					
starpbrīdis					
3. stunda					
starpbrīdis					
4. stunda					
starpbrīdis					
5. stunda					
starpbrīdis					
6. stunda					
starpbrīdis					
7. stunda					
starpbrīdis					

-10 -9 -8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

F FIZISKĀ VARDARBĪBA **L** LIETU ATŅEMŠANA **E** EMOCIONĀLĀ VARDARBĪBA **A** AUTOAGRESIJA **I** IGNORĒŠANA **C** CITS

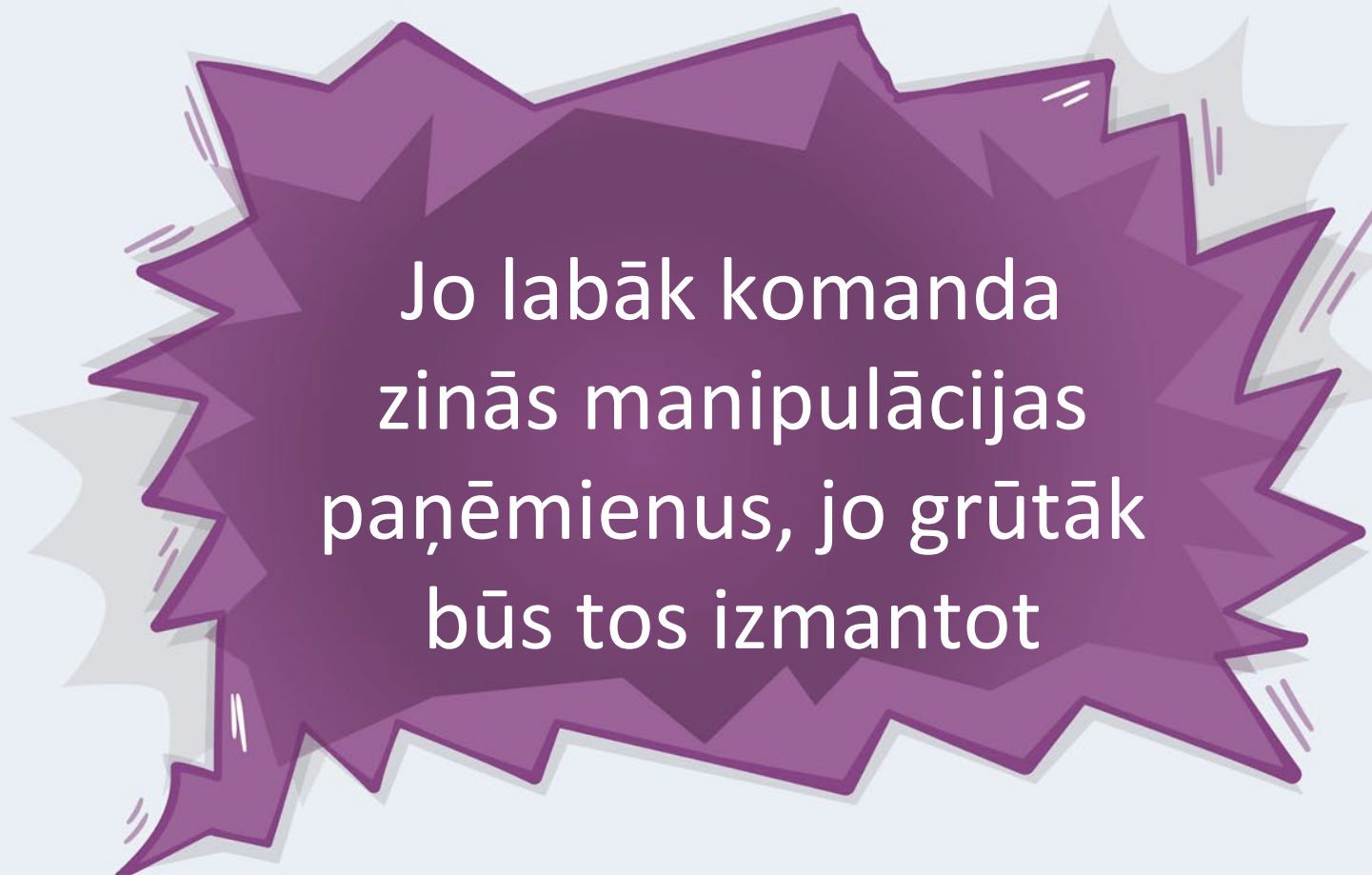
Skaidri definē

- Noteikumus (neskaidrība būs kā mīnu lauks),
- Procedūras
- Tradīcijas un rituālus
- Skaidrus attiecību rāmjus
- Skaidru procedūru, kā risināt konfliktus

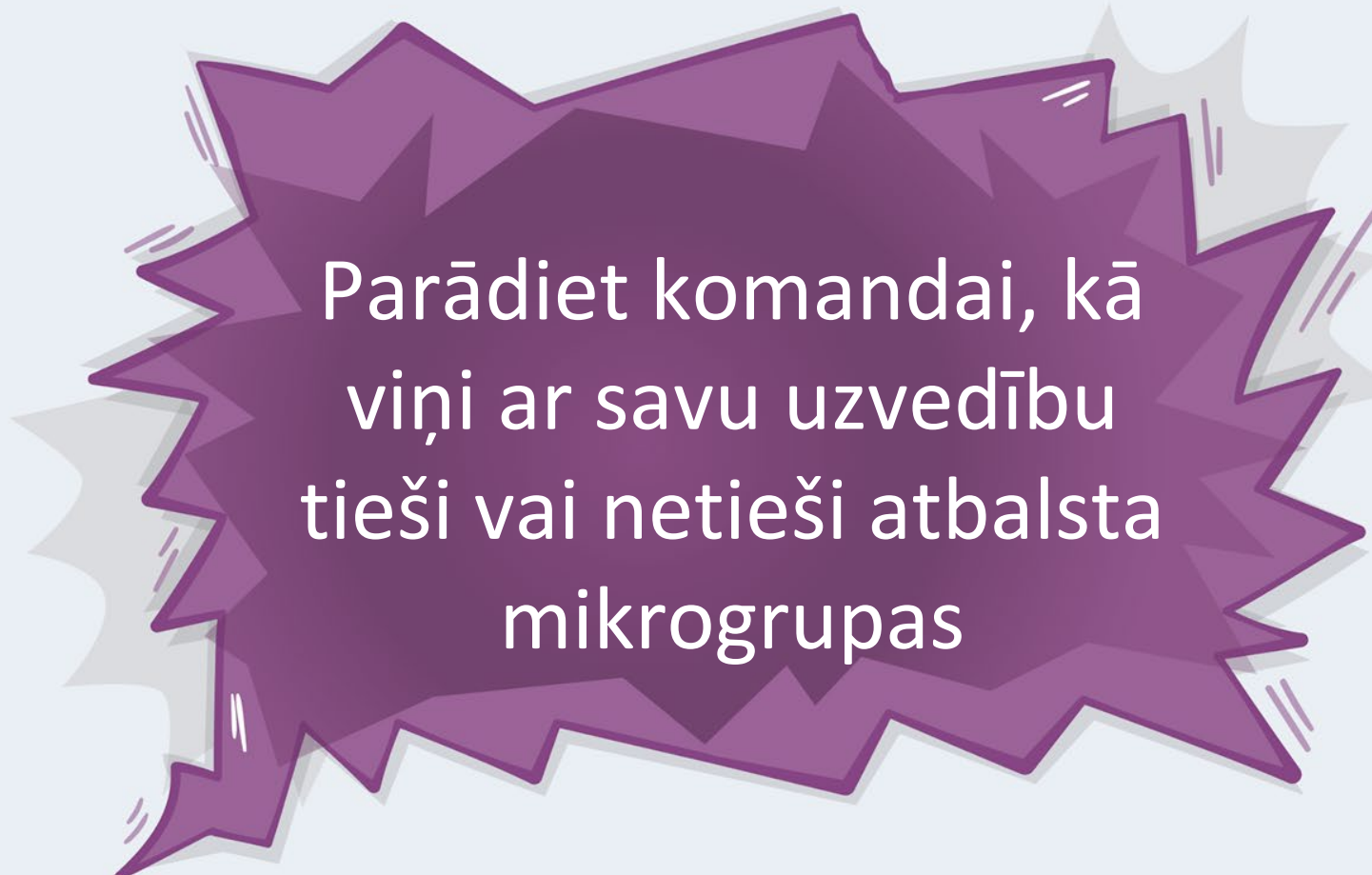

Šķīdiniet mikrogrupas

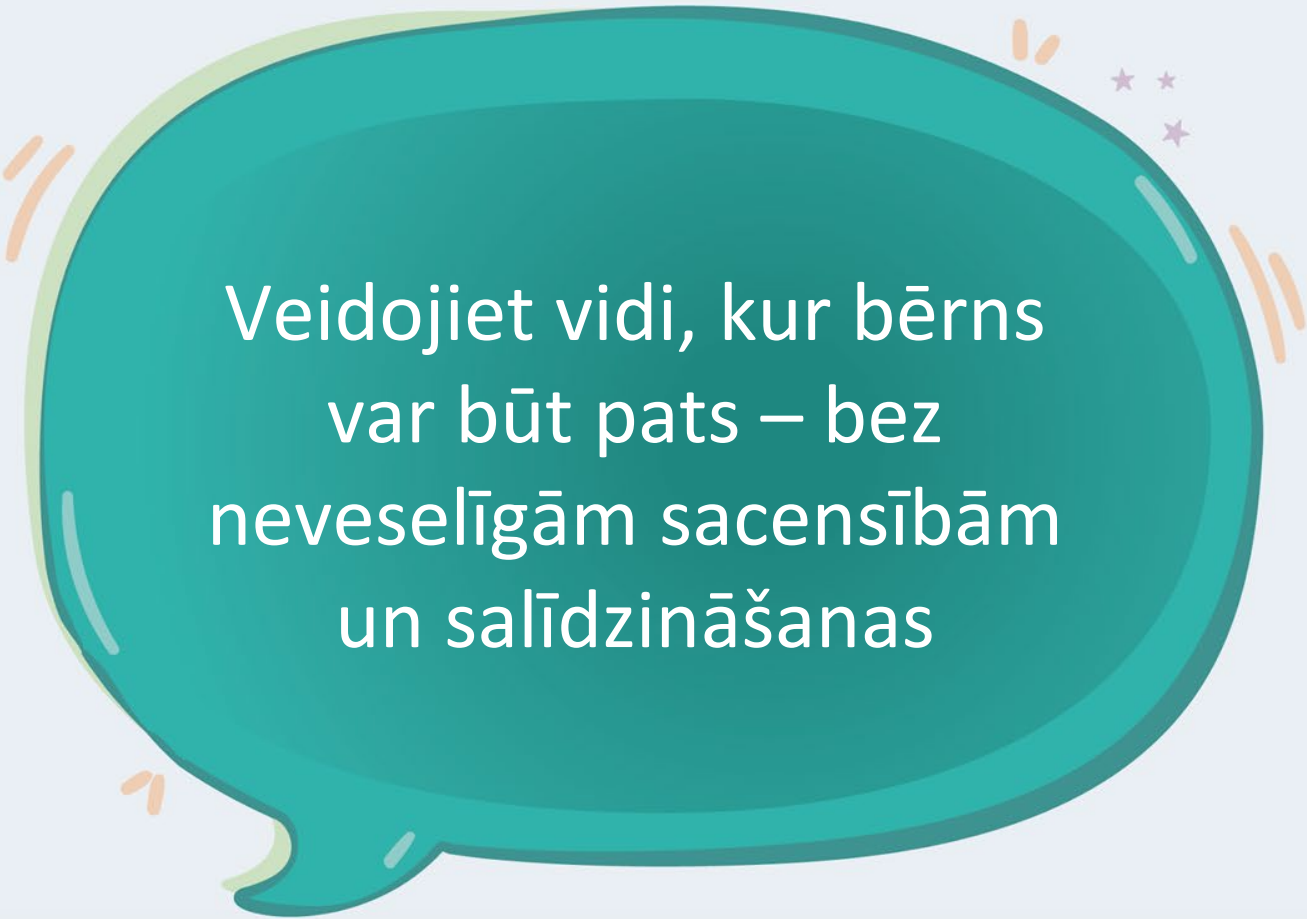
Radiet mākslīgi vidi, kur grupas
tiekas ar dažādiem cilvēkiem
dažādās situācijās

Jo labāk komanda
zinās manipulācijas
paņēmienu, jo grūtāk
būs tos izmantot

Parādiet komandai, kā
viņi ar savu uzvedību
tieši vai netieši atbalsta
mikrogrupas

Veidojiet vidi, kur bērns
var būt pats – bez
neveselīgām sacensībām
un salīdzināšanas

Ja bērns slēpj depresiju vienaudžu spiediena un atstumtības dēļ, pamazām attīstās vajadzība pēc konstanta atzinīga novērtējuma no apkārtējiem (it īpaši vienaudžu), kas mēdz izraisīt arī pašu tuvāko cilvēku attālināšanos no cilvēka.

Jauniešiem depresija un novērtējuma nepieciešamība paredz viena otras klātbūtni vai tuvošanos, pēc tam stiprinot abpusēji.

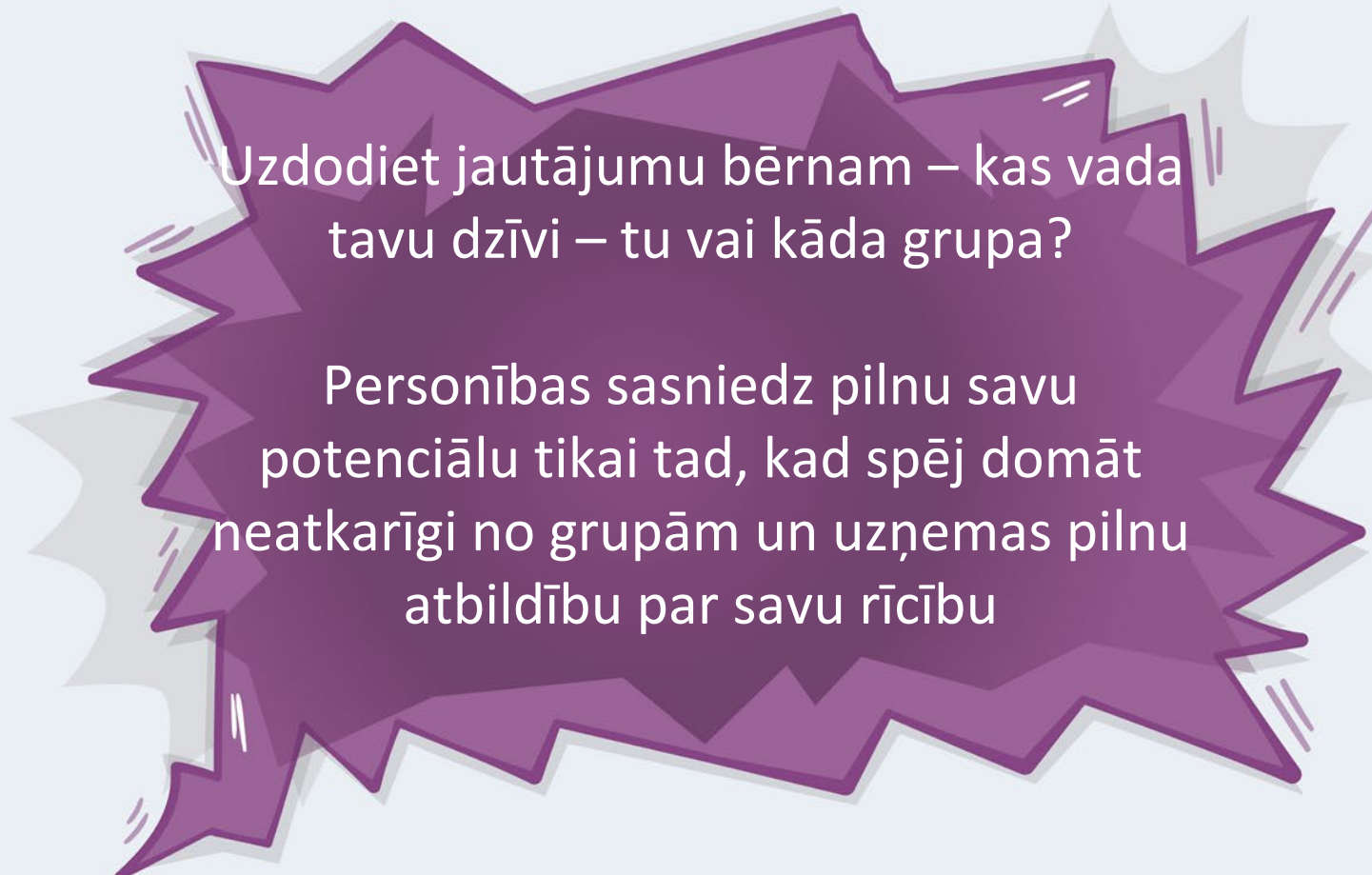
Vernberg (1990)

Ja netiekat paši galā ar situāciju, meklējiet palīdzību

- Nekad neatstājiēt bērnu vienu pret grupu
- Nevainojiet bērnu
- Aiciniet skolas psihologu un citu atbalsta personālu vērot klasi
- Sniedz bērnam un mikrogrupai sajūtu – lai cik viss ir slikti, situāciju ir iespējams labot, nav neatgriezenisku situāciju
- Palīdzības meklēšana ir spēka, ne vājuma pazīme

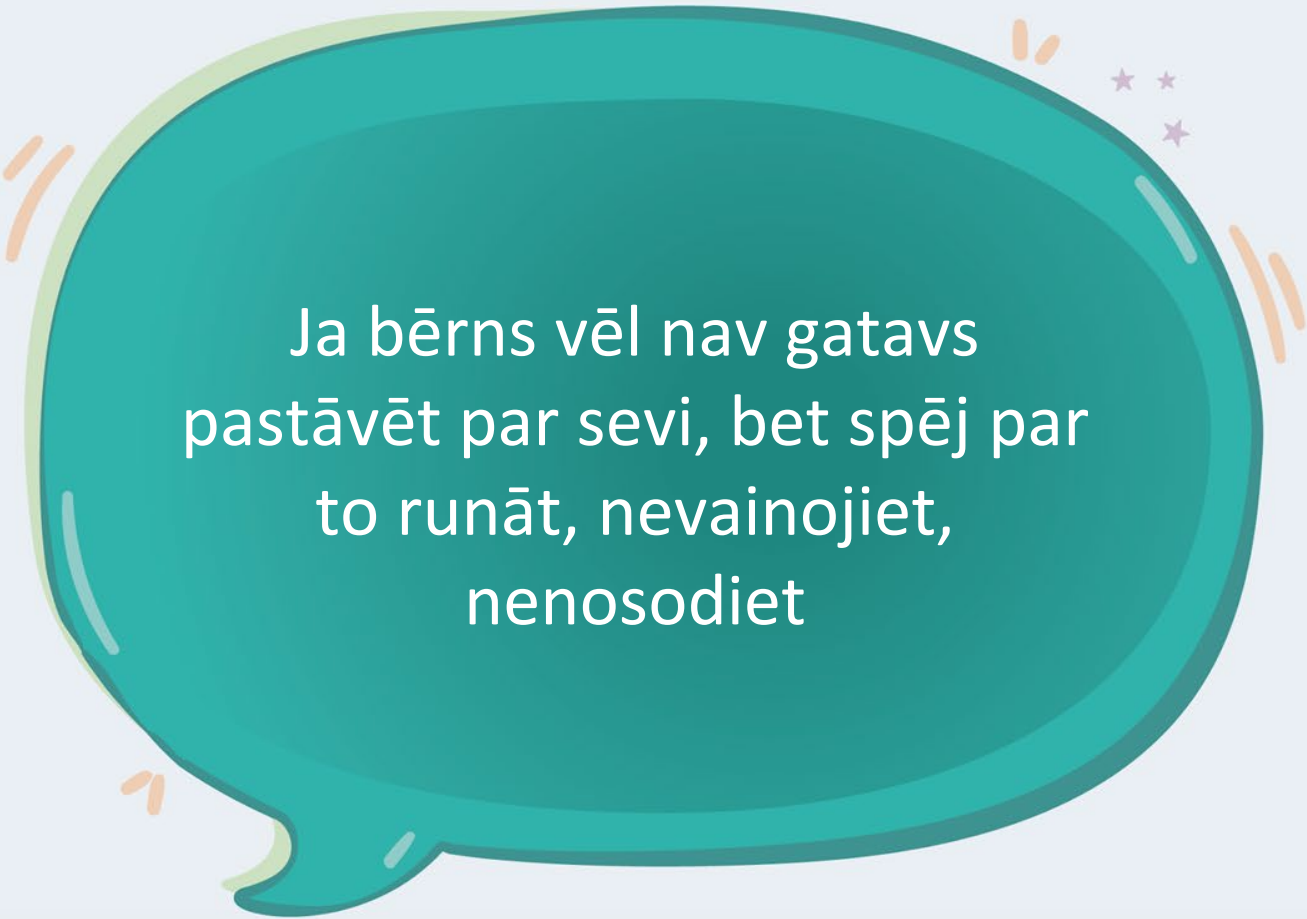

PIRMIE 9 INCIDENTI

Uzdodiet jautājumu bērnam – kas vada
tavu dzīvi – tu vai kāda grupa?

Personības sasniedz pilnu savu
potenciālu tikai tad, kad spēj domāt
neatkarīgi no grupām un uzņemas pilnu
atbildību par savu rīcību

Ja bērns vēl nav gatavs
pastāvēt par sevi, bet spēj par
to runāt, nevainojiet,
nenosodiet

**Un neaizmirstiet
parūpēties par sevi,**
darbs ar bērniem var būt iespringts
un stresu raisošs, ieplānojiet laiku
parūpēties arī par sevi.

Paldies!

www.uzvediba.lv
info@uzvediba.lv

Jautājumi un atbildes

Nemot vērā valstī notiekošo, vakcīnu
pretiniekus un Gobzema fanus es skolā
saskaros ar pieaugušu izglītojamo
iestāšanos pret mutes un deguna
aizsegiem. Ir saukti rakstīt
paskaidrojumus, ir saņēmuši
brīdinājumus no direktora, ir pat
izglītojamajai pašvaldības policija
uzlikusi administratīvo sodu. Kā rīkoties
šādās situācijās, kad apzinies, ka dari
pareizi un tas ir visu bērnu interesēs,
bet priekšā ir siena? Ir veiktas pārrunas,
bet diskusijās tur nav jēgas ielaisties, jo
tas ir kā pret sienu.

Māciet savu bērnu izvairīties no
viņa, ignorēt neprovocēt."
Vai šāda taktika nevar novest
pie tā ka visi klases bērni šo
bērnu ignorē un izslēdz no
klases kolektīva, līdz ar to šī
agresīvā uzvedība no bērna tikai
pieaug, vai arī tieši pretēji,
pārējie bērni šādi
emocionāli "atriebjas bērnam"
un tad lomas mainās? Pārējie
emocionāli, vai fiziski šo
"agresīvo bērnu" iespaido?

Vai un kā man kā
vecākajam sākt sarunu ar
citiem vecākiem, ja vairāki
bērni, tostarp mans,
nosaka toni klasē, bet
vēlos to risināt, jo ar vienu
savu bērnu strādājot
nekas diži nemainās

Šodien
piedzīvoju, ka
pārtrauca mani
teikuma vidū un
ne vienu reizi
vien. Neļāva
pabeigt teikumu.
Ko darīt?

zņemt dēlu - 4. klase- un
iesēdināt mājas mācībā, jo
uzskata, ka klases bērni viņam
dara pāri, kaut gan klases biedri
saka, ka šis puisis izaicina. Māte
nepieņem, ka viņas dēls varētu
būt pie kaut kā vainīgs, visi
pārējie ir slikti. Vai māte dara
pārdomātu izvēli?

Kā var
anonimizēt, jo
viens puisis 4.
klasē stundās
purkšķina ar
padusi un citiem
traucē stundās
mācīties?

Avoti

- Cohen, Lawrence J.. The Opposite of Worry . Random House Publishing Group.
- Kohen, Lawrence, Playful Parenting . Random House Publishing Group 2001
- McGonigal, Jane. SuperBetter. Penguin Publishing Group. Kindle
- Plevin, Rob. Classroom management success in 7 days or less: The Ultra-Effective Classroom Management System for Teachers. (Needs-Focused Teaching Resource Book 1), 2019
- Rovelli, Carlo. The Order of Time. Penguin Publishing Group. Kindle Edition. 2018
- Shani, Asaf. Kid-Friendly Ways To Change Behavior - Fun conflict Management Tactics For Parents (Conflicts and Negotiations series Book)
- Schott, Robin May, Søndergaard, Dorte Marie, School Bullying: New Theories in Context, Cambridge University Press, 2014
- Wiseman, Rosalind. Queen Bees and Wannabes, 3rd Edition, Harmony/Rodale. Kindle Edition. 2016